

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 8.5.2019
JOIN(2019) 8 final

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zvláštní administrativní oblast Hongkong: Výroční zpráva za rok 2018

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST HONGKONG: VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2018

Shrnutí

Od předání Hongkongu Čínské lidové republice (dále jen „ČLR“) v roce 1997 Evropská unie (EU) a její členské státy pozorně sledují politický a hospodářský vývoj ve Zvláštní administrativní oblasti (ZAO) Hongkong, která se řídí zásadou „jedna země, dva systémy“. V souladu se závazkem daným Evropskému parlamentu v roce 1997 se vydává výroční zpráva o vývoji v Hongkongu. Toto je 21. zpráva a týká se vývoje v roce 2018. EU zastává politiku „jedné Číny“ a podporuje zásadu „jedna země, dva systémy“ a její uplatňování.

Rok 2018 byl pro Hongkong dalším náročným rokem. Politický vývoj vedl k tomu, že mluvčí vysoké představitelky a místopředsedkyně Komise vydala při třech různých příležitostech prohlášení, a to k omezení práva být volen, k zákazu politické strany a k politicky motivovanému zamítnutí prodloužení pracovního víza zahraničnímu novináři.

Většina aspektů zásady „jedna země, dva systémy“ i nadále funguje dobře. Obavy z narušení této zásady, jež je základním kamenem hospodářského úspěchu Hongkongu, však v uplynulém roce vzrostly. Existuje zjevný negativní trend narušování občanských a politických práv. Tento trend vyvolává oprávněné obavy, zda bude nadále dlouhodobě zachován vysoký stupeň autonomie Hongkongu a jeho přitažlivost jakožto mezinárodního obchodního centra. Podnikatelský sektor tento vývoj sleduje a v roce 2018 několik obchodních komor vyjádřilo své obavy ve veřejných prohlášeních.

Svoboda projevu a svoboda informací se v Hongkongu celkově dodržují. Svoboda projevu je však v nebyvalé míře ohrožena, zejména pokud jde o citlivá politická témata.

Nezvykle vysoký počet otázek a doporučení adresovaných Hongkongu během všeobecného pravidelného přezkumu OSN týkajícího se Číny, který proběhl v listopadu 2018, také odráží obavy mezinárodního společenství ohledně zhoršování situace v oblasti občanských a politických práv v Hongkongu v posledních letech. Rovněž zlepšení ochrany dalších lidských práv, jako jsou práva migrujících pracovníků, dětí a LGBTI osob, bylo předmětem doporučení pro další opatření v rámci všeobecného pravidelného přezkumu.

I přes několik politicky citlivých případů se zásady právního státu obecně prosazovaly a soudnictví nadále prokazovalo nezávislost a důsledné dodržování řádných právních postupů.

Právní stát, transparentní regulační rámec, velmi nízká míra korupce a kriminality spolu s účinnou veřejnou správou a nezávislým soudnictvím přispěly k zachování a podpoře příznivého investičního prostředí, které je jádrem úspěchu Hongkongu. Hongkong zůstal i nadále konkurenceschopným mezinárodním obchodním a finančním centrem, hlavním světovým centrem pro obchod s pevninskou Čínou a důležitým centrem pro asijsko-tichomořskou oblast. Hongkong je nyní domovem více než 2 200 společností z EU, z nichž přibližně polovina jej využívá jako regionální centrálu nebo regionální pobočku.

V roce 2018 byly zprovozněny dva hlavní projekty infrastruktury spojující Hongkong s pevninou: vysokorychlostní železniční spojení propojující Hongkong s železniční sítí pevninské Číny o délce 25 000 km a most mezi Hongkongem, Ču-chajem a Macaem. Železniční spojení i most zvýšily propojení měst v „širším okolí zálivu“ (*Greater Bay Area*) a přispějí k větší integraci s pevninou, což představuje jak nové příležitosti, tak výzvy.

Reforma volebního systému se zdá být na neurčito pozastavena, EU však vyzývá ZAO Hongkong a ústřední orgány státní správy, aby obnovily reformní proces tak, jak je zakotven v základním zákoně, a dosáhly dohody o volebním systému, který bude demokratický, spravedlivý, otevřený a transparentní. Všeobecné hlasovací právo by zajistilo vládě větší podporu veřejnosti a legitimitu, aby mohla dosáhnout hospodářských cílů Hongkongu a vyřešit jeho socioekonomické problémy.

Politický vývoj

Rok 2018 byl z politického hlediska bohatý na události. Hongkong stál před novými výzvami v oblasti základních práv a svobod, jako je právo být volen a svoboda projevu či sdružování. Mluvčí Federiky Mogheriniové vydala tři prohlášení¹ za méně než jeden rok, což nemá dosud obdoby.

Prostor pro politickou opozici v Hongkongu se zmenšuje. Několik kandidátů z řad opozice, včetně Agnes Chowové a bývalé zákonodárkyně Lau Siu-Lajové, dostalo kvůli své politické příslušnosti či názorům zákaz kandidovat v doplňujících volbách do legislativní rady. Tato rozhodnutí přijal úředník odpovědný za volby jmenovaný komisí pro volební záležitosti a následně se za ně postavila vláda. Právnícká komunita v Hongkongu zpochybnila jejich zákonnost a ústavnost. V prosinci bylo současnému členovi legislativní rady Eddiemu Čchuovi kvůli jeho politickým postojům zakázáno kandidovat ve volbách do obecních zastupitelstev.

Odmítnutí kandidáti mohou podat volební stížnost na neregulérnost voleb a požádat o soudní přezkum, ale to může trvat roky, a tudíž není zajištěn účinný opravný prostředek. Právo být volen bez nepřiměřených omezení zaručuje hongkongská listina práv a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, které Hongkong ratifikoval. EU vyzývá ZAO Hongkong, aby tato práva dodržovala.

V posledních několika letech Hongkong zaznamenal vznik „lokalistického“ hnutí, které volá po sebeurčení či dokonce nezávislosti. Přestože hlasy podporující nezávislost mají ve společnosti jen velmi omezenou podporu a mezinárodní podporu nemají žádnou, nastolují otázky ohledně hranice mezi legitimní svobodou projevu a rozvratným podněcováním. Tyto otázky je ještě třeba právně vyjasnit. V minulém roce vláda Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, kterou podpořila ústřední vláda, přijala novou politiku nulové tolerance vůči jakékoli zmínce o „sebeurčení“ nebo „nezávislosti“, a to z důvodu národní bezpečnosti a porušení základního zákona.

Tajemník pro bezpečnost zakázal dne 24. září činnost nebo pokračování činnosti Hongkongské národní strany (HKNP). Strana HKNP se vyslovovala pro nezávislost Hongkongu pokojnými prostředky, jako je distribuce letáků, organizace veřejných diskusí a protestní mlčení. Její členská základna byla velmi malá. Je to poprvé, kdy byla v Hongkongu zakázána politická strana. Právnícká komunita v Hongkongu rozhodnutí zpochybnila jako právně nepodložené, nepřiměřené a v rozporu s mezinárodní judikaturou v těchto

¹ 1) [Prohlášení ze dne 29. ledna 2018 o rozhodnutí zakázat Agnes Chowové kandidovat v doplňovacích volbách do legislativní rady.](#)

2) [Prohlášení ze dne 24. září 2018 o rozhodnutí zakázat Hongkongskou národní stranu.](#)

3) [Prohlášení ze dne 8. října 2018 o zamítnutí prodloužení víza pro zahraničního novináře v Hongkongu.](#)

záležitostech. Toto rozhodnutí bude mít se vši pravděpodobností obecně odrazující účinek, pokud jde o svobodu projevu a sdružování a o politickou činnost.

Dne 5. října odmítla vláda prodloužit pracovní vízum Victoru Malletovi, který je redaktorem deníku Financial Times Asia a místopředsedou Klubu zahraničních dopisovatelů. V srpnu, kdy strana HKNP ještě nebyla zakázána, moderoval Mallet přednášku jejího člena, aktivisty a zastávce nezávislosti Čchan Ho-tina. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí nemá jiné věrohodné vysvětlení, jeví se jako politicky motivované. Takový tlak na novináře je v Hongkongu bezpříkladný a vyvolává vážné obavy v souvislosti s výkonem svobody tisku. Narůstají obavy, že novináři provádějí autocenzuru. Hongkong je hrdý na to, že je otevřeným mezinárodním městem, kde není zpochybňována svoboda projevu a kde je plně respektována svoboda tisku a informací. Omezení práce novinářů, včetně těch zahraničních, by vážně poškodilo pověst Hongkongu a jeho reputaci jakožto finančního a obchodního centra.

Victoru Malletovi bylo navíc dne 8. listopadu zamítnuto vstupní turistické vízum do Hongkongu. Bylo to podruhé v období jednoho roku, kdy Hongkong zjevně z politických důvodů odepřel vstup občanu EU (po Benedictu Rogersovi v říjnu 2017).

Právní stát je stále poměrně silný, soudní postupy a řádný proces jsou plně dodržovány. O nezávislosti soudnictví nejsou pochyby. V posledních letech se objevila řada politicky citlivých případů a některé stále ještě nejsou uzavřeny². Nejvyšší odvolací soud v roce 2018 v několika případech zrušil trest odnětí svobody udělený v souvislosti s účastí na protestních akcích. V prosinci zrušil soud omezení týkající se oblíbeného místa demonstrací před sídlem vlády (známé jako „Občanské náměstí“ – „Civic Square“), čímž vládě připomněl význam svobody shromažďování.

Nicméně přísnější postoj a aktivní úsilí vlády o stíhání trestných činů souvisejících s protesty, jako je nezákonné shromažďování, již mají odstrašující účinek na občanskou společnost, politický aktivismus a v konečném důsledku i na demokratický proces.

Někteří politici zpochybnili úlohu zahraničních soudců u hongkongských soudů a tvrdili, že mohou ohrozit národní bezpečnost. Nicméně předseda nejvyššího soudu dal jasně najevo svou podporu této praxi, kterou považuje za přínosnou pro Hongkong jako právní stát.

Doplňující volby, které měly nahradit pět ze šesti vyloučených zákonodárců, se konaly ve dnech 11. března a 25. listopadu. Volby proběhly bez významnějších incidentů. Pandemokraté získali zpět pouze dvě křesla. Provládní zákonodárci si v zákonodárném sboru udrželi kontrolu.

Diskutabilní dohoda o společném využívání nádraží vysokorychlostní železnice byla schválena legislativní radou a vstoupila v platnost v roce 2018. Vysokorychlostní železnice do Číny začala jezdit v září 2018. Železniční trať zlepší propojení mezi Hongkongem a Čínou, ale samotná dohoda o společném využívání je kontroverzní. Pevninská Čína získala téměř výlučnou pravomoc ve vyhrazené oblasti na území ZAO, nazývané Pevninská přístavní oblast (Mainland Port Area). Několik soudních přezkumů zpochybnilo legalitu tohoto ujednání o společném využívání a jeho slučitelnost se zásadou „jedna země, dva systémy“ a s

² Například soudní proces s devíti vedoucími představiteli hnutí Occupy Central, kteří byli obžalováni z podněcování k narušování veřejného pořádku a podobných činů, byl ukončen v prosinci; rozsudek se očekává v dubnu 2019.

ustanoveními základního zákona. Dne 12. prosince soud prvního stupně rozhodl, že ujednání je ústavní a může zůstat v platnosti; proti rozsudku bude pravděpodobně podáno odvolání.

Generální konzuláty členských států EU v Hongkongu byly oficiálně informovány o nových ujednáních ohledně konzulární pomoci a ochrany v Pevninské přístavní oblasti až 3. dubna 2019³.

V roce 2017 byl pevninskými orgány propuštěn Kuej Min-chaj, švédský občan a poslední z „**pohřešovaných knihkupců**“ (jejichž případy dosud nebyly dostatečně objasněny), který zmizel v roce 2015. V lednu 2018 však byl znovu zadržen. Dne 24. ledna 2018 vydala mluvčí vysoké představitelky a místopředsdkyně Komise prohlášení⁴, v němž se požaduje jeho okamžité propuštění. Kuej Min-chaj zůstává ve vazbě. Vysocí představitelé EU v řadě případů čínské úřady na jeho případ upozornili.

Rovné příležitosti, práva a svobody

Hongkong má vysokou míru svobody. Svoboda projevu, svoboda sdělovacích prostředků a svoboda informací v rámci zásady „jedna země, dva systémy“ jsou nezbytnými prvky síly a úspěchu Hongkongu jakožto globálního centra obchodu.

Přestože **sdělovací prostředky** stále požívají velké míry svobody, již několik let přibývají problémy. Mezinárodní organizace pro dohled nad svobodou tisku Reportéři bez hranic zařadila v roce 2018 Hongkong na 70. místo ze 180 a upozornila na narůstající míru zasahování čínských orgánů do sdělovacích prostředků. Ve své výroční zprávě za rok 2018 Sdružení hongkongských novinářů uvedlo, že většina novinářů se domnívá, že svoboda tisku je horší než v roce 2017. Nejnegativnější dopad na svobodu tisku mělo rozhodnutí hongkongské vlády neobnovit pracovní vízum redaktorovi Financial Times Asia (viz výše).

Objevují se náznaky narůstající autocenzury, například rozhodnutí uměleckého centra zrušit účast čínského exilového spisovatele Ma Tiena na literárním festivalu kvůli jeho politickým názorům. Ačkoli centrum později své rozhodnutí změnilo, je tato událost příznačná pro novou zdrženlivost a autocenzuru, které mohou poškodit svobodu projevu.

Zdá se, že některá politická témata, zejména sebeurčení a nezávislost, se staly striktně zapovězenými, aniž by řádný právní rámec tato omezení vysvětloval. Totéž platí i pro akademické diskuse. Hongkong i nadále požíval celkem vzato akademické svobody, ale ukazují se jasné známky toho, že v univerzitních kampusech narůstá politické ovlivňování.

Hongkongu se rovněž dostalo nebývalé pozornosti při **všeobecném pravidelném přezkumu** OSN týkajícího se Číny, který proběhl v listopadu 2018. Dvanáct zemí využilo slyšení v rámci všeobecného pravidelného přezkumu k vyjádření svých obav ohledně lidských práv v Hongkongu. Otázky/doporučení se týkaly: i) uplatňování zásady „jedna země, dva systémy“; ii) případu Kuej Min-chaje; iii) problémů týkajících se svobody projevu, tisku a sdružování; iv) práv LGBTI osob, migrujících pracovníků a dětí. Otázky nebo doporučení týkající se Hongkongu vzneslo pět členských států EU. Řada hongkongských nevládních organizací

³ Ministerstvo zahraničních věcí Čínské lidové republiky zaslalo dne 31. ledna 2019 verbální nótu velvyslanectvím členských států v Pekingu, ve kterém je o nových ujednáních informovalo.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai

vytvořila v rámci přípravy na všeobecný pravidelný přezkum sdružení, jehož cílem bylo řešit problémy účinněji.

Pokud jde o **práva LGBTI osob**, Hongkong nemá komplexní antidiskriminační zákon, který by se vztahoval na diskriminaci na základě sexuální orientace nebo genderové identity. Nicméně dobrým základem pro tento právní předpis mohou být tři významné případy z roku 2018, které se týkaly rovnosti osob LGBTI. Dne 4. července rozhodl nejvyšší odvolací soud, že imigrační orgány musí udělovat partnerům stejného pohlaví víza pro manžele. Další dva případy zatím nebyly uzavřeny.

Obavy stále vyvolává obchodování s lidmi. V posledních letech hongkongská vláda zvýšila své úsilí vkládané do řešení tohoto problému, zejména prostřednictvím nedávného přijetí akčního plánu.

V březnu 2018 schválil meziúřadový/meziútvarový řídicí výbor na vysoké úrovni, kterému předsedá hlavní tajemník pro administrativu, akční plán pro boj proti obchodování s lidmi a pro zlepšení ochrany zahraničních pracovníků v cizí domácnosti v Hongkongu. Plán nastiňuje soubor opatření, která se týkají identifikace obětí, jejich ochrany a podpory, vyšetřování, vymáhání práva, stíhání a prevence, jakož i partnerství s různými zúčastněnými stranami. Akční plán je vítaným krokem, nemůže však nahradit komplexní právní rámec.

EU je odhodlaná pokračovat ve spolupráci s Hongkongem v boji proti obchodování s lidmi. V roce 2018 uspořádal úřad EU ve spolupráci s úřadem tajemníka pro bezpečnost Hongkongu třetí seminář o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí.

Zahraniční pracovníci v cizí domácnosti, kteří v Hongkongu čítají přibližně 370 000 osob, i nadále trpěli nedostatkem odpovídající pracovní a sociální ochrany. Dva stávající právní předpisy obsahují obzvlášť znepokojivá ustanovení, a sice požadavek, aby zahraniční pracovníci v cizí domácnosti bydleli v domácnosti zaměstnavatele, a pravidlo „dvou týdnů“, podle kterého si tito pracovníci v cizí domácnosti musí najít práci do dvou týdnů od skončení platnosti své smlouvy, jinak je čeká vyhoštění. Vláda přijala opatření s cílem tvrdě zakročit proti dlužnímu otroctví a nekalým praktikám agentur práce. Výše uvedený akční plán pro boj proti obchodování s lidmi a pro zlepšení ochrany zahraničních pracovníků v cizí domácnosti by měl poskytnout rámec pro řešení otázky práv zahraničních pracovníků v cizí domácnosti. Například v prosinci 2018 zřídilo ministerstvo práce zvláštní telefonní linku pro podporu zahraničních pracovníků v cizí domácnosti, pokud jde o jejich zaměstnanecká práva a povinnosti, žádosti o pomoc nebo stížnosti. Tato linka funguje 24 hodin denně a jsou k dispozici tlumočnické služby.

Chudoba a sociální nerovnost: i přes ekonomický růst Hongkongu a značný rozpočtový přebytek je nyní přibližně 1,37 milionu osob, což je pětina obyvatel, označeno vládní komisí pro boj proti chudobě oficiálně za chudé. Chudoba v posledních 10 letech neustále narůstá, stejně jako počet extrémně bohatých. V důsledku toho je Hongkong jedním z měst s největšími nerovnostmi na světě (měřeno podle jeho Giniho koeficientu). Nerovnost se zvětšuje, přičemž příjmy 10 % nejbohatších domácností jsou 44krát vyšší než příjmy 10 % nejchudších domácností.

Systém **boje proti korupci** byl i nadále důsledný a pevný. Hongkong se pyšní vysokou úrovní transparentnosti a opatření proti korupci. Úřady a vedoucí představitelé politických a obchodních kruhů uznávají, že transparentnost je nezbytná pro zachování silné pozice Hongkongu jakožto mezinárodního centra obchodu.

Vztahy mezi Hongkongem a pevninskou Čínou

Prostřednictvím iniciativ, jako je „širší okolí zálivu“, „Pás a stezka“, vysokorychlostní železnice, nový most a mnoho dalších ekonomických a sociálních iniciativ, je Hongkong stále více začleňován do národního vývoje Čínské lidové republiky. Zdá se, že po 19. sjezdu Komunistické strany Číny (2017) se vynořilo nové chápání zásady „jedna země, dva systémy“, vysokého stupně autonomie Hongkongu a zásady „Hongkong spravují obyvatelé Hongkongu“. Pojmy „všeobecná jurisdikce“, „sdílená správa“ a větší důraz na nepřekročitelné meze, pokud jde o národní bezpečnost a územní celistvost, vyvolávají u některých částí hongkongské společnosti obavy z budoucnosti.

Politický dokument Číny o Evropské unii zveřejněný dne 18. prosince 2018 uvádí, že „ústřední vláda Číny podporuje a povzbuzuje vlády Zvláštní administrativní oblasti Hongkong a Zvláštní administrativní oblasti Macao při rozvíjení vzájemně prospěšné a přátelské spolupráce s EU a jejími členskými státy v takových oblastech, jako je ekonomika, obchod, kultura a cestovní ruch, v souladu se zásadou „jedna země, dva systémy“ a ustanoveními dvou základních zákonů. Vzhledem k tomu, že Hongkong a Macao jsou zvláštními správními regiony Číny, jejich záležitosti jsou součástí vnitřních záležitostí Číny a EU by do nich neměla zasahovat.“

Opakovaně se zvyšuje napětí mezi hongkongskými občany a návštěvníky z pevninské Číny, což vede k protestům, například po přílivu turistů z pevniny po otevření mostu mezi Hongkongem, Ču-chajem a Macaem. V září bylo do přírodní oblasti v Hongkongu vysláno více než 400 vojáků Čínské lidové osvobozené armády, kteří pomáhali odstranit stromy poražené při tajfunu. Pandemokratičtí zákonodárci a některé části hongkongské společnosti vyjádřili své znepokojení nad tímto opatřením, které považují za další znamení, že zásada „jedna země, dva systémy“ je narušována.

Hospodářský rozvoj

Na makroekonomické úrovni hospodářská dynamika Hongkongu zpomaluje. Jeho hospodářské základy zůstávají pevné. Trh práce si zachoval plnou zaměstnanost, přičemž nezaměstnanost v posledním čtvrtletí roku 2018 dosáhla 2,8 %, což je nejnižší úroveň za více než 20 let. Inflační tlak zůstal mírný. Základní inflace spotřebitelských cen v roce 2018 činila 2,4 %.

Hospodářská dynamika se však v průběhu roku výrazně zpomalila. Hospodářství v roce 2018 vzrostlo o 3 % (oproti 3,8 % v roce 2017), ale zaznamenalo postupné zpomalení ze 4,6 % v prvním čtvrtletí roku na pouhých 1,2 % ve čtvrtém. Tento posun odráží především pokračující zpomalení v pevninské Číně spolu s dopady vyhrcoujícího se obchodního konfliktu mezi USA a Čínou. Oba faktory zatěžují vnější sektor a negativně ovlivňují obchod a důvěru spotřebitelů. Dynamika maloobchodního prodeje výrazně zpomalila, zahraniční obchod se zbožím se ke konci roku dostal do záporných hodnot a trh s bydlením ve druhé polovině oslaboval. Trh s cennými papíry zaznamenal v průběhu většiny roku 2018 ztráty, ale počátkem roku 2019 se začal zotavovat.

Vládní iniciativy pro hospodářský rozvoj: Předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamová ve svém programovém projevu v roce 2018 zopakovala závazek vlády vytvořit diverzifikovanou ekonomiku a oznámila poskytnutí dalších významných finančních prostředků na výzkum, které bude doprovázeno urychlením reindustrializace (poskytnutím dotací na inteligentní

výrobní zařízení), podporou převodu technologií a zavedením politik na podporu inovací v oblasti zadávání veřejných zakázek. Vláda je odhodlána zlepšit postavení Hongkongu jakožto mezinárodního obchodního centra tím, že podepíše více dvoustranných a mnohostranných dohod. Domnívá se, že účast v čínské iniciativě „Pás a stezka“ a rozvoj „širšího okolí zálivu“ nabízí příležitost, jak dodat hospodářství nový impuls.

Trh s nemovitostmi a bydlení: Díky nízkým úrokovým sazbám, přebytku likvidity, silné poptávce investorů a omezené nabídce dosáhl trh s nemovitostmi v roce 2018 rekordní výše. Zejména v prvních 9 měsících roku vzrostly ceny soukromých obytných nemovitostí ve srovnání s rokem 2017 zhruba o 14 %, čímž se hongkongský trh s bydlením stal jedním z nejdražších na světě. Na konci roku trh s nemovitostmi oslabil, čímž se vykompenzoval veškerý nárůst v roce 2018. Hongkong však zůstává celosvětově cenově nejhůře dostupným městem pro lidi, kteří si bydlení chtějí koupit. Aby byly byty v novostavbách pro nové kupce bydlení cenově dostupnější, zmenšuje se jejich průměrná velikost. Jelikož ceny i nájemné u obytných nemovitostí stále prudce stoupaly, nebývale se zvýšila poptávka po obecním bydlení. Průměrná čekací doba na obecní pronájem se prodloužila na 5,3 roku.

V roce 2018 spustily hongkongské orgány řadu iniciativ ke zlepšení situace a zvýšení nabídky bydlení. Patří k nim obnova nemovitostí, převod pozemků určených na soukromé bydlení na obecní bydlení a zavedení zvláštní sazby pro neobývané soukromé obytné nemovitosti s prvním majitelem.

Mezinárodní podniky uvádějí vysoké ceny nemovitostí jako hlavní důvod ztráty konkurenceschopnosti a přitažlivosti Hongkongu.

Politika ochrany životního prostředí: Ochrana životního prostředí zůstává pro Hongkong zásadní výzvou. Politické pozornosti se jí začalo dostávat teprve nedávno. V letošním programovém projevu bylo znečištění ovzduší zmíněno pouze v souvislosti s dopravou a oznámená opatření se zaměřují výhradně na snižování koncentrací hlavních látek znečišťujících ovzduší u silnic. S cílem zlepšit nakládání s odpady, které je významným a naléhavým problémem, byl navržen plán zpoplatnění pevného odpadu. Vláda rovněž oznámila některá opatření na omezení plastového odpadu, i když pouze ve vládních prostorách. Aby vláda podpořila rozvoj energie z obnovitelných zdrojů, zavedla systém výkupních cen, oznámila spuštění rozsáhlých projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a hodlá zmírnit omezení týkající se instalace solárních fotovoltaických systémů.

Výzkum, vývoj a inovace: Ve svém programovém projevu v roce 2018 se předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamová zavázala, že bude Hongkong rozvíjet jako mezinárodní technologické a inovační centrum a za tímto účelem zavede řadu opatření na podporu rozvoje v oblasti inovací a technologií a tvůrčích odvětvích. Vláda rovněž stanovila cíl zdvojnásobit výdaje na výzkum a vývoj jako procento z HDP z 0,73 % na 1,5 %. V programovém projevu v roce 2018 byl obnoven závazek vůči těmto cílům a oznámeno poskytnutí dalších finančních prostředků na výzkum a vývoj, jakož i na reindustrializaci a převod technologií. Zdá se však, že koncepce inovací se zaměřuje výhradně na technologický pokrok a byl by pro ni přínosný komplexnější a integrovanější přístup.

Hospodářské vztahy s pevninskou Čínou

Hongkong je pro pevninskou Čínu důležitým překladištěm: v roce 2018 pocházelo 57 % zpětného vývozu Hongkongu z pevninské Číny a 55 % do pevninské Číny směřovalo.

Hongkong je největším zdrojem přímých zahraničních investic v Číně a hlavním cílem odtoku přímých zahraničních investic z Číny. Do konce roku 2018 bylo 46,3 % všech projektů financovaných projektů ze zahraničí, které byly schváleny v pevninské Číně, spojeno s hongkongskými zájmy. Na druhé straně objem přímých zahraničních investic Číny do Hongkongu ke konci roku 2017 činil celkem 981 miliard USD, což představuje 54,2 % celkového odtoku přímých zahraničních investic. Nezanedbatelný podíl na těchto investicích mají investice do technologií: Hongkong byl pro Čínu sedmým největším zdrojem dovozu technologií, pokud jde o hodnotu zakázky (879 milionů USD), což představuje 2,9 % z celkového objemu (údaje za rok 2016).

Hongkong je pro čínské společnosti klíčovým centrem získávání offshore kapitálu. K prosinci 2018 bylo v Hongkongu kótováno 1 137 společností z pevninské Číny s celkovou tržní kapitalizací ve výši přibližně 2,6 bilionu USD, což představuje 68 % celkového trhu.

Hongkong dále rozvinul své vztahy s pevninskou Čínou prostřednictvím dohody o užším ekonomickém partnerství (CEPA) mezi Čínou a Hongkongem. Dne 14. prosince 2018 podepsaly Hongkong a Čína v rámci **dohody o užším ekonomickém partnerství dohodu o obchodu se zbožím**. Od 1. ledna 2019 se na zboží pocházející z Hongkongu dovážené do pevninské Číny bude vztahovat nulová sazba cla. Nová dohoda rovněž zavádí další závazky, které mají usnadnit obchod s pevninskou Čínou, a obsahuje novou kapitolu, která se konkrétně týká opatření k usnadnění obchodu v širším okolí zálivu Kuang-tung – Hongkong – Macao. V rámci dohody o užším ekonomickém partnerství byla rovněž oznámena dvě nová opatření pro **obchod se službami**, která budou zavedena od 1. března 2019.

Širší okolí zálivu Kuang-tung – Hongkong – Macao se i nadále značně rozvíjelo. Dlouho očekávaný plán pro širší okolí zálivu byl nakonec zveřejněn v únoru 2019. Hongkong v něm byl označen jako jedno ze čtyř hlavních měst v regionu (společně s Šen-čenem, Kuang-čou a Macaem). Hongkong má hrát v rozvoji širšího okolí zálivu klíčovou úlohu prostřednictvím upevnění svého postavení jakožto mezinárodního centra finančních, dopravních a obchodních služeb, vybudování pozice města jakožto střediska mezinárodních právních služeb a služeb pro řešení sporů, posílení svého postavení globálního offshore centra obchodování s renminbi a rozvoje inovací a technologií. Bylo dokončeno několik rozsáhlých infrastrukturních projektů, které spojují města širšího okolí zálivu. V roce 2018 bylo zprovozněno vysokorychlostní železniční spojení s pevninskou Čínou a 55 km dlouhý most mezi Hongkongem, Ču-chajem a Macaem, nejdelší most přes moře na světě.

Obchodní politika

V listopadu 2018 provedla **WTO přezkum obchodní politiky** Hongkongu. Jednomyslně bylo uznáno, že Hongkong zůstává jednou z nejotevřenějších, nejvstřícnějších a nejliberálnějších ekonomik na světě a řadí se na některé z nejvyšších příček celosvětových ukazatelů hospodářské svobody, konkurenceschopnosti a snadnosti podnikání. Za zdroj úspěchu Hongkongu a klíč k jeho konkurenceschopnosti v budoucnosti byly považovány investiční prostředí příznivé pro podniky, jeho umístění, zkušenosti poskytovatelé služeb, právní stát, mírné právní prostředí a jedinečné postavení v rámci zásady „jedna země, dva systémy“.

Hongkong usiluje o další dohody o volném obchodu a investicích a v **posledních 18 měsících uzavřel rekordních pět dohod o volném obchodu**. V roce 2018 podepsal Hongkong v červnu dohodu o volném obchodu s Gruzií a v listopadu uzavřel jednání s Maledivami a Austrálií. Hongkong má šest **dohod o podpoře a ochraně investic**, u nichž

dokončil jednání a čeká na podpis (Austrálie, Bahrajn, Maledivy, Mexiko, Myanmar/Barma a Spojené arabské emiráty). Kromě toho probíhají jednání s Ruskem a Íránem.

Dvoustranné vztahy a spolupráce mezi EU a Hongkongem v roce 2018

Podle posledního průzkumu, který provedla vláda ZAO Hongkong (2018), založilo své podniky v Hongkongu více než 2 200 společností z EU a přibližně polovina z nich využívá Hongkong jako regionální centrály nebo regionální zastoupení. Podniky z EU jsou činné v mnoha různých odvětvích, zejména ve finančních a obchodních službách, v obchodě, logistice, stavebnictví a maloobchodě. Společnosti z EU jsou klíčovými aktéry v řadě odvětví hongkongského hospodářství, včetně bankovníctví, pojišťovnictví a cenných papírů.

Hongkong byl v roce 2018 pro EU dvacátým největším **obchodním partnerem v obchodu se zbožím** a zařadil se na 8. místo mezi obchodními partnery EU v Asii. Vývoz zboží z EU do Hongkongu činil 36,6 miliardy EUR, zatímco dovoz z Hongkongu činil 9,9 miliardy EUR (meziroční pokles o 10,7 %), což pro EU znamenalo výrazný přebytek ve výši 25,8 miliardy EUR, tj. její čtvrtý nejvyšší přebytek u dvoustranného obchodu. Vývoz zboží z EU do Hongkongu zahrnuje především stroje a zařízení, šperky, oděvy, luxusní zboží, potraviny, víno a automobily.

V roce 2018 si EU udržela pozici druhého největšího obchodního partnera Hongkongu za pevninskou Čínou. EU byla během roku pro Hongkong druhým největším cílem vývozu a čtvrtým největším dovážejícím dodavatelem.

Hongkong je důležitým překladištěm pro obchod mezi Čínou a EU: v roce 2017 přes Hongkong směřoval dovoz do pevninské Číny o objemu téměř 10 miliard EUR, zatímco další vývoz zboží pocházejícího z pevninské Číny do EU dosáhl celkové výše 33 miliard EUR.

Hongkong je po Číně, Japonsku, Singapuru a Indii pro EU pátým nejdůležitějším **obchodním partnerem v oblasti služeb** v Asii. V roce 2017 (poslední rok, pro který jsou údaje k dispozici) činil vzájemný obchod se službami 26,6 miliardy EUR. Dovoz služeb z Hongkongu do EU dosáhl 13,2 miliardy EUR, zatímco vývoz do Hongkongu dosáhl 13,4 miliardy EUR, výsledkem čehož byl přebytek ve výši 233 milionů EUR.

Obousměrné investiční toky mezi EU a Hongkongem výrazně vzrostly:

Podle údajů Eurostatu byl v roce 2017 Hongkong třetí nejpopulárnější destinací přímých zahraničních investic EU (17,9 miliardy EUR). Statistické údaje z Hongkongu ukazují, že, nepočítají-li se offshorová střediska, je EU druhým největším zahraničním investorem v Hongkongu (po pevninské Číně) s celkovým objemem 149 miliard EUR a do konce roku 2016 přispěla 10 % z celkového objemu přímých zahraničních investic (poslední dostupný údaj). Je to dáno především přítomností poskytovatelů vysoce kvalitních služeb a předvídatelným právním prostředím a dodržováním zásad právního státu v Hongkongu.

Hongkong se na druhou stranu v roce 2017 stal největším zdrojem přímých zahraničních investic do EU⁵ (51,6 miliardy EUR). Významné postavení Hongkongu v oblasti investičních vztahů s EU je částečně způsobeno skutečností, že značná část toho, co se statisticky zaznamenává jako „přímé zahraniční investice z Hongkongu“, ve skutečnosti pochází z pevninské Číny. Podle Rady pro rozvoj obchodu v Hongkongu vskutku více než 60 %

⁵ Nepočítají-li se offshorová střediska.

odchozích čínských investic míří do Hongkongu nebo přes něj prochází. Stejně tak významný procentní podíl přímých zahraničních investic EU do Číny prochází přes Hongkong.

Dne 7. prosince 2018 se v Bruselu konalo **dvanácté výroční zasedání strukturovaného dialogu** mezi EU a Hongkongem. EU a Hongkong se dohodly na posílení své spolupráce v rámci WTO a přislíbily, že budou spolupracovat a podpoří probíhající úsilí o reformu organizace. Rovněž proběhla konstruktivní jednání o odstranění překážek dvoustranného obchodu. Obě strany provedly hodnocení pokroku v rámci probíhajícího akčního plánu EU a Hongkongu pro spolupráci při vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a těší se na možnou další spolupráci v rámci této iniciativy. V rámci strukturovaného dialogu proběhla odborná výměna názorů na téma finančních služeb. V letošním roce se také poprvé uskutečnila specializovaná diskuze na téma oběhového hospodářství. S ohledem na budoucnost EU a Hongkong označily oběhové hospodářství (včetně plastového odpadu) jako důležitou oblast pro budoucí spolupráci. EU vítá nové iniciativy hongkongské vlády v této oblasti a vybízí Hongkong, aby zvážil ambicióznější a komplexnější přístup k otázkám životního prostředí. Spolupráce v oblasti oběhového hospodářství by mohla být pozitivním příspěvkem v této oblasti.

Během roku 2018 EU a Hongkong nadále spolupracovaly v oblasti **cel** v rámci akčního plánu na zlepšení ochrany práv duševního vlastnictví financovaného prostřednictvím klíčového rámce pro duševní vlastnictví. Letos poprvé proběhly vzájemné návštěvy celních úředníků. Pokud jde o hodnotu zabaveného zboží, ve zprávě EU za rok 2017 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány (vydané v roce 2018) je Hongkong stále na první příčce, pokud jde o původ zboží porušujícího práva duševního vlastnictví. Obě strany zvažují, jak dále zlepšit spolupráci v této oblasti.

V říjnu 2018 zveřejnily hongkongské orgány novou výzvu k poskytnutí prostředků na podporu účastníků programu **Horizont 2020** ze Zvláštní administrativní oblasti. Výzkumní pracovníci, společnosti, výzkumné instituce a univerzity ze Zvláštní administrativní oblasti se mohou ve společném týmu s evropskými partnery zúčastnit projektů v rámci programu Horizont 2020, aby co nejlépe využili příležitostí, které EU nabízí v oblasti výzkumu a inovací. Na období 2018/2019 je vyhrazen celkový rozpočet ve výši 9 milionů HKD (přibližně 1 milion EUR). Budou se zvažovat jak projekty základního výzkumu, tak projekty aplikovaného výzkumu s velkým akademickým přínosem.

V roce 2018 EU monitorovala plnění závazků, které Hongkong přijal v roce 2017 a na jejichž základě se Rada Evropské unie rozhodla nepovažovat Hongkong za **nespolupracující jurisdikci pro daňové účely**. EU zejména uvítala, že Čínská lidová republika rozšířila Úmluvu o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech na ZAO Hongkong a že ZAO Hongkong aktivovala potřebné dohody o výměně informací. EU schválila posouzení OECD týkající se tří režimů (podniková centra správy financí, offshorové zajištění a offshorové kaptivní pojištění) v návaznosti na změny těchto režimů ze strany ZAO Hongkong, aby splňovaly požadavky OECD. V únoru 2019 Hongkong pozměnil dva zbývající režimy pro offshorové finanční prostředky a offshorové soukromé kapitálové fondy s cílem vyřešit výhrady Rady Evropské unie k jejich účelové vázanosti. Na tomto základě se Rada Evropské unie v březnu 2019 dohodla, že Hongkong splnil své závazky týkající se řádné správy v oblasti daní.

EU a Hongkong společně dále usilovaly o nárůst **mezilidských kontaktů**, zejména v oblastech akademické spolupráce, mobility studentů, kultury a kreativních odvětví.

Zastoupení Evropské unie pro Hongkong a Macao, diplomatické mise EU a kulturní instituty společně pracovaly na zviditelnění EU a s místními partnery se zapojovaly do mnoha činností zaměřených na mezilidské kontakty. Jako příklad lze uvést filmový festival EU, druhou účast EU na hongkongském knižním veletrhu, Evropský den jazyků, soutěž krátkých filmů na téma EU pro místní školy, měsíční kampaň na podporu lidských práv u příležitosti 70. výročí Všeobecné deklarace lidských práv a několik seminářů zaměřených na lidská práva. EU doufá, že na tuto dynamiku naváže a bude pokračovat ve spolupráci s hongkongskou vládou, občanskou společností a podnikatelskou sférou s cílem podpořit výměnu názorů o právech a svobodách.

První oficiální návštěva předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamové v Bruselu se uskutečnila v červnu 2018. Předsedkyně Výkonné rady vedla přínosnou diskusi s předsedou Evropské komise Jeanem-Claudem Junckerem, vysokou představitelkou a místopředsedkyní Komise Federikou Mogheriniovou a komisařkou Cecilií Malmströmovou.

V roce 2018 absolvovali zástupci orgánů EU a poslanci Evropského parlamentu několik **návštěv Hongkongu na vysoké úrovni**. Za zmínku stojí zejména návštěvy předsedy Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy Stevena Maijoora, který zastupoval EU na Asijském finančním fóru, a Výboru Evropského parlamentu pro dopravu a cestovní ruch v říjnu. Dne 11. července přijal Evropský parlament zprávu o stavu vztahů mezi EU a Čínou, která obsahuje část věnovanou Hongkongu. Evropský parlament znovu potvrzuje, že plně podporuje zásadu „jedna země, dva systémy“ a sdílí závěr výroční zprávy EU za rok 2017, že tato zásada je postupně narušována.